

Budapest, 2006. március 30.

A fizetési mérleg alakulása a 2005. IV. negyedéves adatok alapján

- Az MNB a meghirdetett adatközzételi és -felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2006. március 31-én először publikálja a 2005. IV. negyedéves fizetésimérleg-statisztikákat, és módosította a 2005. II. és III. negyedéves adatokat. A most megjelenő negyedéves adattal 2005-re rendelkezésre áll a négy negyedéves adat, ezt azonban a közvetlen tőkebefektetésekhez kapcsolódó jövedelmek becsült jellege miatt az MNB nem tekinti éves adatnak. Ennek megfelelően a 2005-ös adatokat csak [a negyedéves idősorok](#) tartalmazzák. A 2005-ös éves fizetési mérleg adatokat a publikációs rendnek megfelelően 2006 szeptemberében teszi közzé az MNB.
- A 2004. évre vonatkozó *közvetlen tőkebefektetés* kérdőívek teljes feldolgozása eredményeképpen rendelkezésre álló információk figyelembevételével ugyancsak frissülnek a 2004. évi közvetlen tőkebefektetés és jövedelem adatok. A jelen publikáció keretében – a korábbi évekhez hasonlóan – elérhetővé válik a 2004. évi közvetlen tőkebefektetés adatok [ország- és ágazati bontása](#).
- A 2004-2005-ös időszakra a KSH módosította az általa összeállított, korábban közölt üzleti szolgáltatás adatokat. Az MNB a módosítás nagyságrendje miatt nem a szeptemberi éves adatfelülvizsgálat során, hanem *oron kívül* már most átvezette a fizetésimérleg-statisztikákon ezeket a változásokat a normál revízióval nem érintett időszakokra is. A KSH revíziója a szolgáltatások mellett érintette a 2004-es áruforgalmi adatokat is, amelynek oka, hogy módosultak az üzleti szolgáltatás kérdőívben megfigyelt javítási díj adatok.¹

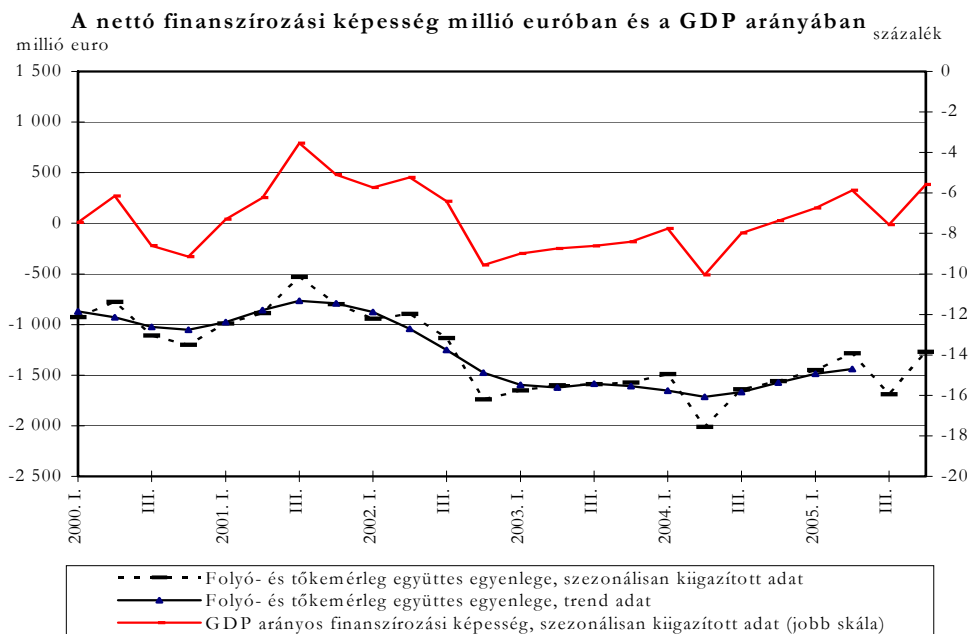
A negyedéves adatok alapján 2005. IV. negyedévében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes egyenlege) 1206 millió euro hiányt mutatott, ami a szezonális hatások kiszűrésével számított adatok alapján 1271 millió euro, a GDP 6 százaléka volt (1. ábra). Forintban számítva a IV. negyedéves nettó finanszírozási képesség értéke - 304 milliárd forint. A folyó fizetési mérleg és tőkemérleg egyenlegéből adódó úgynevezett felülről számított nettó külső finanszírozási igény csökkent az előző negyedévhez viszonyítva. A pénzügyi mérleg egyenlegeként adódó úgynevezett alulról számított külső finanszírozási igény, amely a külkereskedelmi statisztika elszámolási hibáját nem tartalmazza hasonlóan az előző negyedévhez a GDP 9 százalékát tette ki.²

¹ A nemzetközi módszertan szerint a fizetési mérlegben a javítási díjat, néhány kivételtől eltekintve az áruforgalom részeként kell elszámolni.

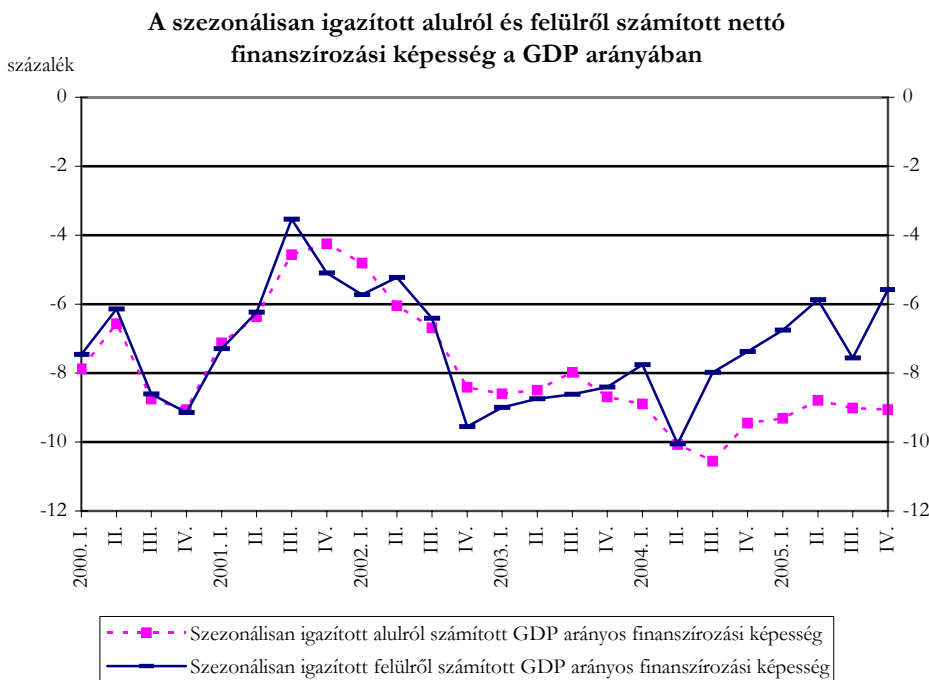
² A KSH külkereskedelmi adatainak beépítésével kapcsolatos, [2005. szeptemberi fizetési mérleg sajtóközleményben](#) jelzett elszámolási gyakorlatváltozás miatt az alulról számított finanszírozási igény 2221 millió euro (lásd a 2. ábrát), szezonálisan kiigazítva 2066 millió euro volt. A két oldalról számított mutató közötti eltérés a fizetési mérleg tévedések és kihagyások során jelenik meg.

A felülről számított külső finanszírozási igény 2005. IV. negyedévi csökkenése egyrészt a reál gazdasági tranzakciók egyenlege alakulásának, másrészt a folyó és tőke transzferok között elszámolt EU-tagsággal kapcsolatos tranzakciók magasabb bevételi többletének volt köszönhető. A fizetési mérlegben elszámolt EU források negyedévente eltérő mértékét a források tényleges lehívásának időpontja befolyásolja, viszont az EU költségvetéséhez történő GNI-arányos hozzájárulásunkat egyenletesen számoljuk el. Így a negyedéves egyenleg alakulása nem tekinthető trendszerű hatásnak.

1. ábra

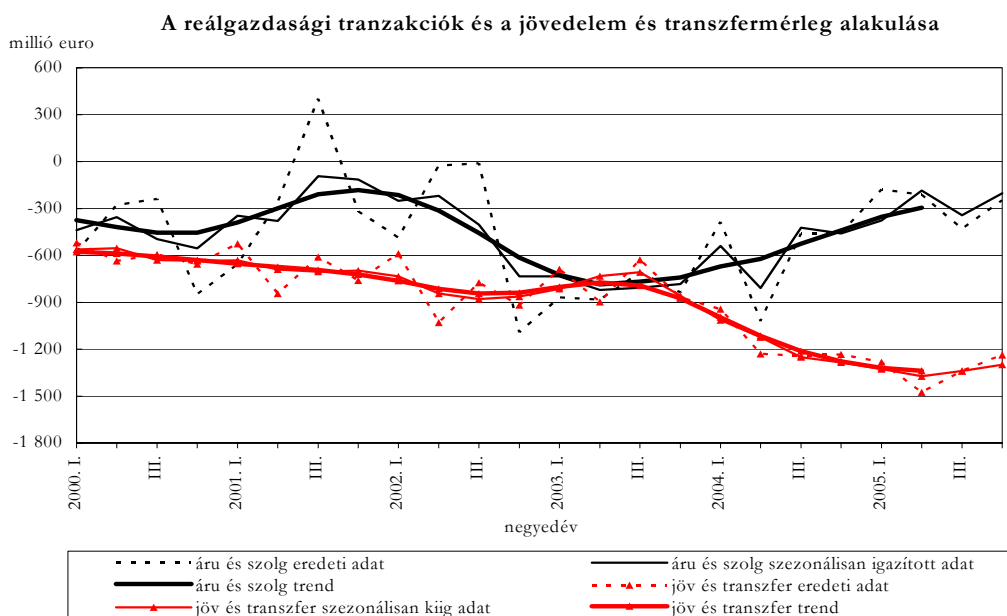
2. ábra

A folyó fizetési mérleg hiánya 2005. IV. negyedévében 1486 millió euro volt, a szezonális hatásoktól megtisztítva a hiány a kiigazítatlan adathoz hasonlóan kisebb a harmadik negyedévi értékhez képest, értéke így 1490 millió euro.

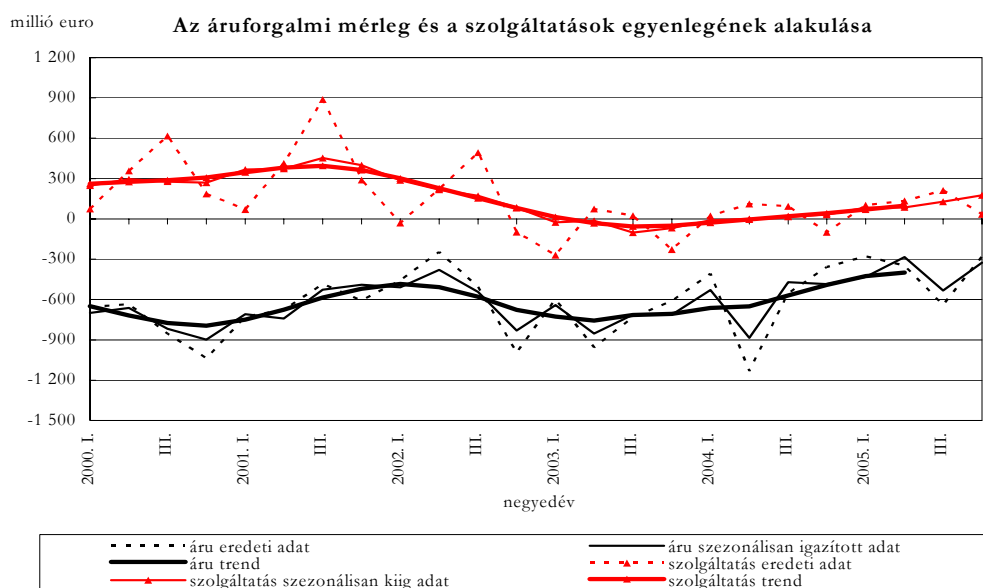
A folyó fizetési mérleg hiányának előző negyedévhez képest bekövetkezett csökkenéséhez a reálgazdasági tranzakciók és a transzfermérleg egyenlegének javulása egyaránt hozzájárult. A jövedelmek és a folyó transzferok kiadási többlete a negyedik negyedévben 1237 millió euro, a szezonális hatásoktól megtisztítva 1300 millió euro volt. Az előző negyedévhez képest a hiány kisebb a folyótranszferok nagyobb bevételeinek köszönhetően.

3. ábra

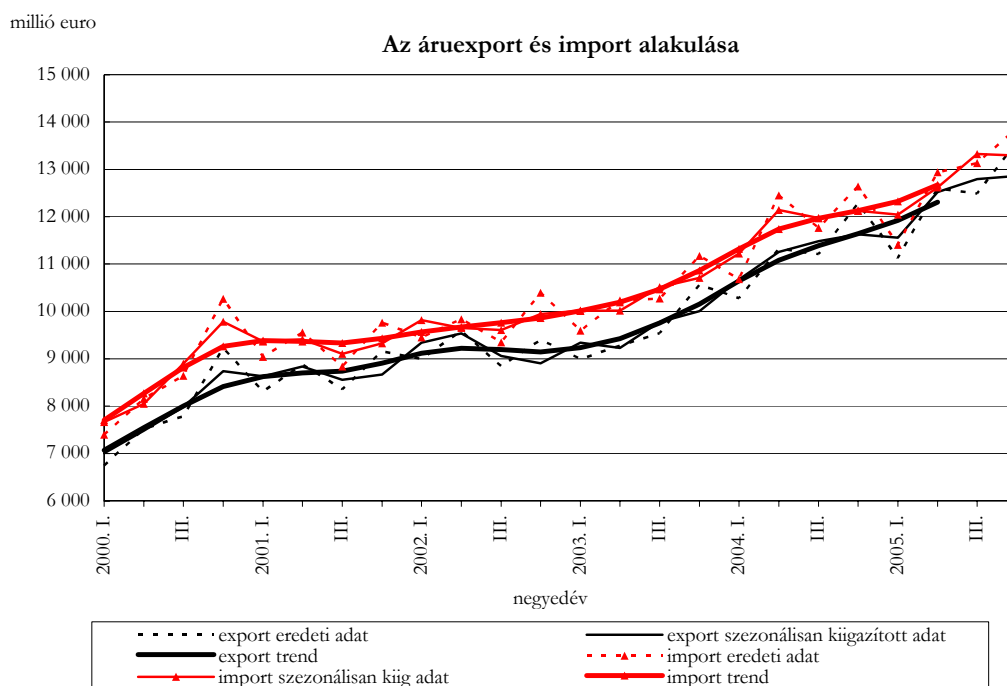
Az áruforgalmi egyenleg szezonálisan igazított értéke az elmúlt két negyedévben némileg ingadozott, de szintje több negyedéve változatlan, nagysága 2005. IV. negyedévében 327 millió euro volt. A szolgáltatások egyenlege a szezonális hatásoktól megtisztítva két éve egyenletes javulást mutat.

4. ábra

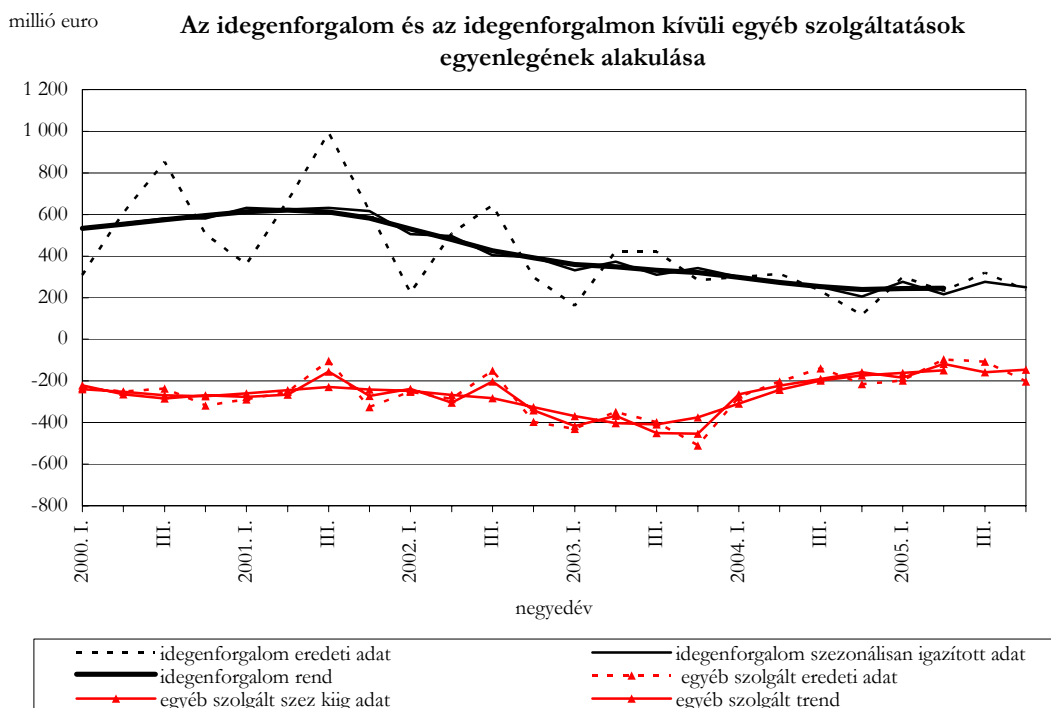
2005. IV. negyedévében az áruforgalomban az export értéke nőtt (szintje szezonálisan kiigazítva megközelíti a 13 milliárd eurót), az import értéke a szezonális hatásoktól megtisztítva az előző negyedéves szint közelében alakult.

5. ábra

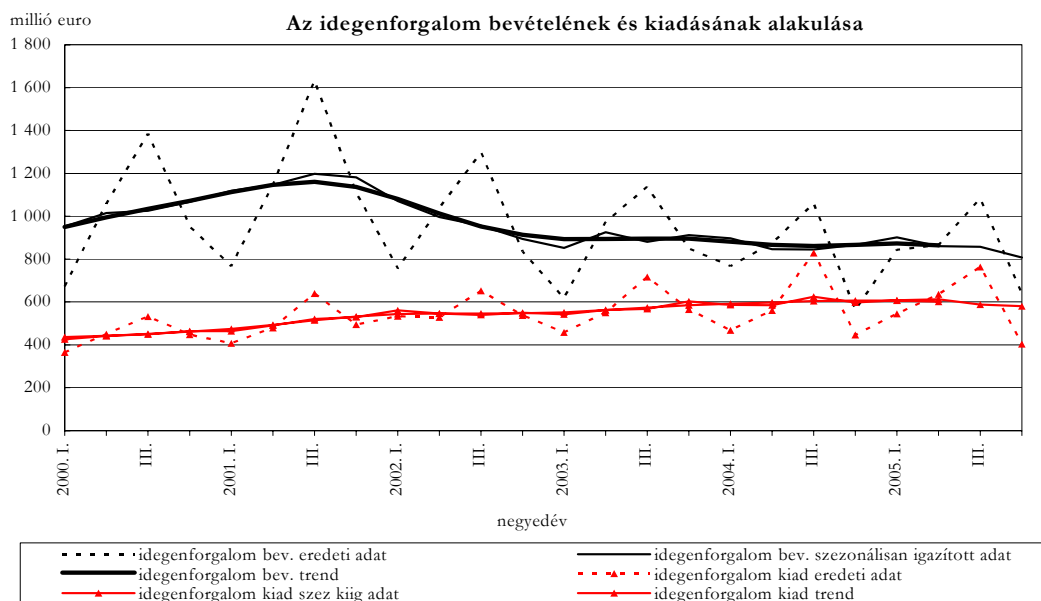
A szolgáltatásokon belül az idegenforgalmi egyenleg IV. negyedéves szezonálisan kiigazított adata (250 millió euró) és az egyéb szolgáltatásoknál mutató hiány (146 millió euró) az előző negyedévhez viszonyítva nem változott számottevően.

6. ábra

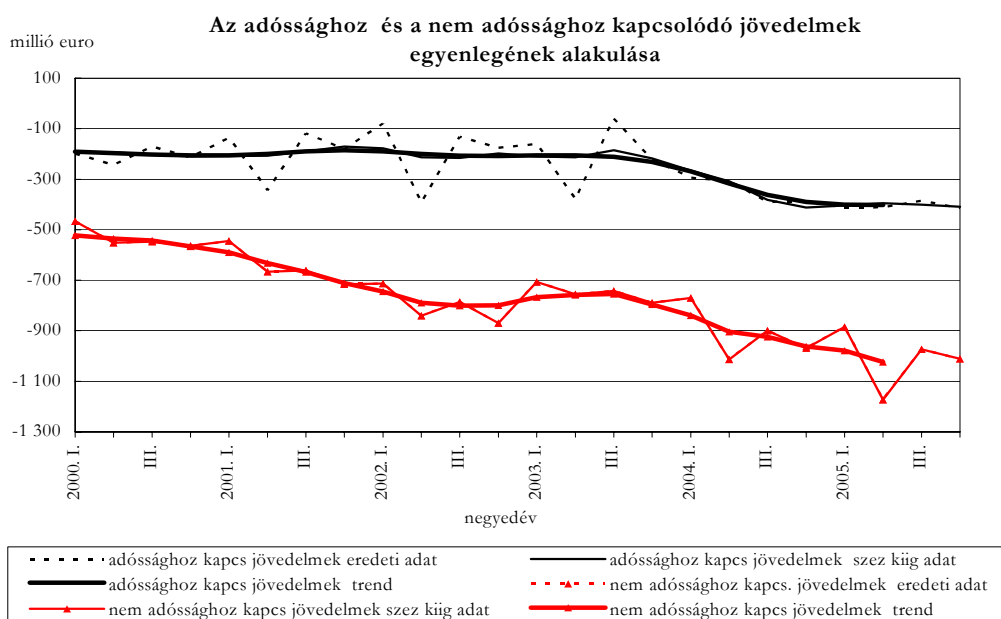
2005. IV. negyedévében az idegenforgalmi bevételek és kiadások változása a szezonális hatások kiszűrése után kismértékű volt.

7. ábra

A jövedelem és transzfermérleg egyenlegében az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek alakulása a meghatározó. Az adóssághoz kapcsolódó jövedelmek szezonálisan kiigazított hiánya kismértékben meghaladta a 400 millió eurót, a nem adósság típusú jövedelmeken keletkezett hiány pedig az 1 milliárd eurót³. A nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek hiánya trendjében 2003. IV. negyedévtől folyamatosan növekvő. Az adóssághoz kapcsolódó jövedelmeken jelentkező deficit immár több negyedéve a 400 millió euró körüli szinten áll.

8. ábra

³ Ez az időszak nem tartalmaz szezonális hatásokat, ezért a szezonálisan kiigazított érték megegyezik a nem kiigazított értékkel.

A viszonzatlan folyó átutalások egyenlege 2005. IV. negyedévben közel 160 millió eurós bevételi többletet mutatott.

A folyó transzferként elszámolt, EU-költségvetéshez történő magyar hozzájárulást 2005. IV. negyedévben mintegy 45 millió euróval haladták meg az EU intézményektől kapott bevételek. A tőketranszfereteket is figyelembe véve 2005. IV. negyedévben közel 323 millió euro bevételi többlet származott az EU-val kapcsolatos elszámolásokból.

2005. IV. negyedévben a nem adóssággeneráló finanszírozás formájában megjelenő tőkemozgások egyenlege 2977 millió euro beáramlást mutatott. Az újrabefektetett jövedelmekkel együtt a részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetések értéke a magyar befektetők 147 millió euro külföldre irányuló tőkebefektetése, és a külföldi befektetők 3514 millió euro Magyarországra történő tőkebefektetésének eredményeként alakult ki. A befektetésekből 2 milliárd euro volt a privatizációs bevétel, ebből a Budapest Airport privatizációja 1847 millió eurót (464 Mrd forintot), az Antenna Hungaria privatizációja pedig 182 millió eurót tett ki. A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél jelentkező nettó forgalom 390 millió euro forráskiáramlást mutatott.

2005. december végén a jegybanki tartalékok értéke 15,7 milliárd euro volt. A nemzetgazdaság bruttó adósságállománya 1,5 milliárd euróval volt nagyobb az előző negyedév végén mért értéknél. A közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével a bruttó adósságállomány 1,1 milliárd euróval nőtt a negyedik negyedévben. A nettó külföldi adósság 0,2 milliárd eurós növekedést mutatott, míg közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt számítva 0,6 milliárd euro volt a csökkenés. A külföldiek tulajdonában lévő, forintban denominált államkötvények állománya 2005. december végén 10,2 milliárd euro volt, 0,3 milliárd euróval alacsonyabb az előző negyedév végén mért adatnál.

1. tábla

Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállománya az időszak végén

milliárd euro

	2004	2005			
		I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év
I. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság /1	47,3	50,4	53,6	55,9	57,4
II. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság /1	21,2	21,6	23,6	24,5	24,7
III. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság (A+B)/2	57,0	60,4	64,8	66,9	68,0
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	24,0	26,2	27,1	27,6	26,9
A.1. ebből: forint adósság /3	11,0	11,4	11,0	11,2	10,9
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	33,0	34,3	37,7	39,3	41,1
IV. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság (A+B)/2	26,5	27,2	30,7	30,9	30,3
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	11,7	12,1	12,0	12,3	10,4
A.1. ebből: forint adósság /3	10,8	11,1	10,6	10,9	10,6
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	14,7	15,1	18,7	18,6	19,9

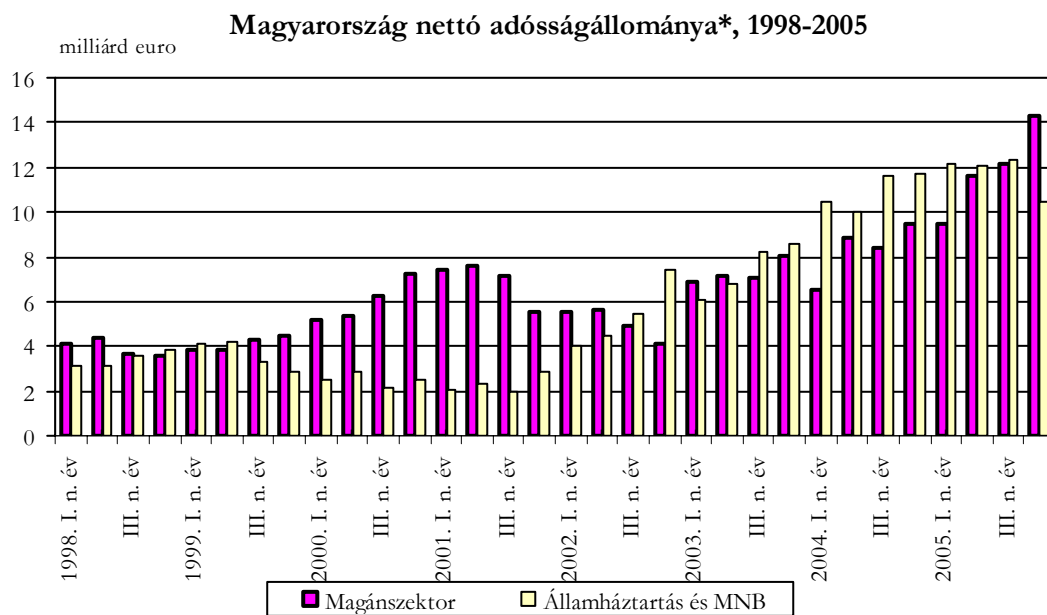
/ 1 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

/ 2 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt

/ 3 értékpapír+egyéb

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

9. ábra

/ * a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

A nemzetgazdaság nettó adósság állománya 2005. december végén 24,7 milliárd euro (a GDP arányában 28,2%) volt. A közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt pedig 30,3 milliárd euro (a GDP arányában 34,5%) volt. 2005. IV. negyedév végén az előző negyedévhez viszonyítva az államháztartás és az MNB nettó adósságállománya 1,9 milliárd euróval csökkent.

2. tábla

A folyó fizetési mérleg alakulása

millió euro

	2004					2005				
	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I-IV.n.év	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I-IV.n.év
1. Áruk, egyenleg	-408	-1133	-555	-358	-2453	-279	-347	-642	-282	-1549
1.1. Export	10277	11318	11208	12279	45083	11127	12594	12492	13581	49794
1.2. Import	10685	12451	11763	12637	47536	11405	12942	13134	13863	51343
2. Szolgáltatások és jövedelmek, egyenleg	-1010	-1177	-1167	-1421	-4776	-1174	-1425	-1122	-1363	-5084
2.1. Szolgáltatások*, egyenleg	22	112	93	-99	127	101	134	212	33	480
2.1.1. Export	1952	2158	2465	2085	8660	2180	2440	2762	2545	9927
2.1.2. Import	1930	2046	2372	2184	8533	2080	2306	2550	2512	9447
2.2. Jövedelmek, egyenleg	-1032	-1289	-1260	-1322	-4903	-1274	-1559	-1334	-1396	-5564
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-293	-307	-390	-388	-1379	-413	-411	-385	-415	-1623
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-770	-1013	-900	-968	-3651	-885	-1173	-973	-1011	-4042
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	31	31	30	35	126	23	24	25	29	102
3. Vizonzatlan folyó átutalások, egyenleg	88	59	19	88	254	-9	83	-6	159	228
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1330	-2252	-1704	-1690	-6976	-1462	-1689	-1769	-1486	-6405
5. Tökemérleg egyenlege	-54	2	177	135	260	171	183	78	280	712
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (4+5)	-1384	-2249	-1527	-1556	-6716	-1291	-1506	-1692	-1206	-5694
7. Nem adóssággeneráló finanszírozás, egyenleg	781	-129	1389	1249	3290	111	-1405	1957	2977	3639
7.1. Külföldön, egyenleg	-316	-217	-67	-224	-824	-483	-570	-12	-147	-1212
7.1.1. Részvény és egyéb részesedés	-215	-175	59	-96	-427	-479	-706	-60	-86	-1331
7.1.2. Újrabefektetett jövedelem	-101	-41	-127	-128	-397	-4	136	48	-61	118
7.2. Magyarországon, egyenleg	775	-11	1358	1160	3281	769	-536	1360	3514	5107
7.2.1. Részvény és egyéb részesedés	237	464	327	55	1082	313	354	339	2435	3440
7.2.2. Újrabefektetett jövedelem	538	-474	1031	1105	2199	456	-890	1021	1080	1667
7.3. Portfólió befektetések, részvény és egyéb részesedés, egyenleg	322	98	99	314	833	-175	-299	609	-390	-256
*- cbből: Idegenforgalom, egyenleg	300	315	232	116	962	299	231	319	236	1085
bevétel	767	874	1061	562	3265	844	867	1082	640	3433
kiadás	468	560	829	446	2302	545	636	763	404	2347

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

3. tábla

A folyó fizetési mérleg alakulása (szezonálisan kiigazított adatok) ^{a)}

millió euro

	2004				2005			
	I. n.év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n.év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év
1. Áruk, egyenleg	-530	-885	-471	-486	-431	-283	-534	-327
1.1. Export	10675	11256	11483	11631	11559	12524	12797	12864
1.2. Import	11227	12143	11974	12123	12048	12621	13326	13289
2. Szolgáltatások és jövedelmek	-1118	-1136	-1306	-1303	-1271	-1315	-1268	-1244
2.1. Szolgáltatások	-10	-1	15	32	84	85	128	176
2.1.1. Idegenforgalom, egyenleg	299	271	251	205	276	215	276	251
bevétel	896	846	845	867	901	860	857	808
kiadás	587	585	625	598	608	614	588	581
2.1.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-264	-223	-190	-158	-184	-118	-158	-146
bevétel	1230	1301	1408	1446	1396	1591	1682	1821
kiadás	1575	1611	1604	1605	1623	1671	1807	1827
2.2. Jövedelmek	-1108	-1135	-1321	-1335	-1355	-1400	-1396	-1419
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-266	-308	-382	-412	-404	-396	-400	-408
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-770	-1013	-900	-968	-885	-1173	-973	-1011
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	34	32	31	29	26	26	25	25
3. Vizonzatlan folyó átutalások, egyenleg	80	41	32	100	-18	66	9	171
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1485	-2017	-1821	-1645	-1638	-1492	-1790	-1490
5. Tökemérleg egyenlege	-54	2	177	135	171	183	78	280
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség	-1490	-2011	-1640	-1559	-1452	-1283	-1691	-1271

* * * * *

A 2006. első negyedévi fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat 2006. június 30-án teszi közzé az MNB.

* * * * *

a) Módszertani megjegyzések a szezonálisan kiigazított adatokhoz:

A folyó fizetési mérleg összetevőire elvégzendő szezonális kiigazítás az alábbi módszerrel történik:

A folyó fizetési mérleg összetevőinek szezonális kiigazítása az Eurostat ajánlásaival összhangban a Demetra interface-n belül a SEATS TRAMO szoftverrel történik.

Az *ünnepnapok* hatását a magyarországi ünnepnapokra elkészített beépített változó segítségével, a *munkanap-hatást* pedig két regressziós változó felhasználásával szűrjük ki.

A *kiugró értékek* közül az egy időszakot érintő additív outlier és a több időszakot érintő csillapodó törés (transitory changes) azonosítását végzi el a program.

Az adatok egységes tartalommal 1995-től állnak rendelkezésre, ezért az idősorokat ettől az évtől igazítjuk. A revízió csökkentése érdekében egy éven keresztül ugyanazt a modellbeállítást alkalmazzuk és a megjelenő publikációkban a program által számolt trend helyett a szimmetrikusan a centrumtól távolodva csökkenő súlyú öt-havi $(Y_t = 1/9 * X_{t-2} + 2/9 * X_{t-1} + 3/9 * X_t + 2/9 * X_{t+1} + 1/9 * X_{t+2})$ mozgóátlagot szerepeltetjük.

Az egyenlegekre nézve direkt kiigazítást alkalmazunk, ami annyit jelent, hogy az egyenlegeket és aggregátumokat közvetlenül tisztítjuk meg a szezonális hatásoktól és nem a szezonálisan kiigazított összetevőkből képezzük az egyenlegeket és az aggregátumokat. Ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

- 1) A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statisztika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától” található (www.mnb.hu).
- 2) Az IMF SDDS közzétételi szabványának való megfelelés miatt az MNB a 2003. II. negyedéves adatok közzétételétől kezdődően az internetes statisztikai idősorok között egy új összetételű külső adósságállományi adatot is publikál. A már korábban is publikált bruttó külső adósság és az új adósságkategória között az a különbség, hogy utóbbi a külfölddel szembeni pénzügyi derivatíva tartozásokat nem sorolja az adósságelemek közé. A továbbiakban az Interneten – az adósságkategória feltüntetése mellett - mindkét adat publikálásra kerül.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKAI FŐOSZTÁLY